

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΕΛΛΑΣ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 25 Μαΐου 1969

Τὴν έκπομπὴ παρουσιάζουν
Κ. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ - Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ
Τραγουδοῦ ἢ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ

20^η εὐδοκία

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρεις τί σκέπτομαι Γιάννο ; "Οτι τό κλῆμα τῆς 'Αθήνας ἔχει πραγματικά ἀλλάξει στά χρόνια μας.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Εννοεῖς ὅτι ἔπιασε νωρίς νωρίς ἡ ζέστη ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν εἶναι ἔτσι ; 'Ακόμη δέν μπῆκε ὁ 'Ιούνιος καί ὁ ἥλιος μᾶς τσουρουφλίζει. Σέ χρόνια παλαιότερα, ὁ Μάϊος ἦτανε μήνας ἀληθινά δροσερός.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό τό ξέρω καί τό ἀποδεικνύω μουσικῶς μάλιστα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι δά... 'Αποδεικνύεται μουσικῶς ὅτι ὁ Μάης σέ χρόνια παλαιότερα ἦτανε μήνας δροσερός ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί βέβαια. 'Αλλοιῶς δέν θά ὑπῆρχε λόγος, ἔβας ἀπό τοὺς πιό γνωστούς κανταδόρους καί συνθέτες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ Νικόλαος Κόνικινος νά γράψῃ τό περίφημο τραγοῦδι του : Θά ἔρθῃ ὁ Μάης μέ δροσιές...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάννο, μέ καταπλήσσεις. 'Αρχίζεις νά βγάξης ἀτμοσφαιρικά συμπεράσματα ἀπό τά παλιὰ ἀθηναίϊκα τραγούδια. Βέβαια : Θά ἔρθῃ ὁ Μάης μέ δροσιές... Γιά μά τό γράψῃ ὁ Κόνικινος καί νά τό τραγουδοῦν οἱ ἀθηναῖοι, ἐσήμαινε ὅτι ὁ Μάης ἦτανε μήνας δροσερός τότε. Κι' ὅμως ὑπάρχουν στίχοι τοῦ εὐθυμογράφου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοῦ Γεωργίου Σουρῆ γραμμένοι τόν Μάϊο τοῦ 1882, πού μιλοῦν γιά τρομακτικὴ ζέστη. Διάβασέ τους ἂν θέλῃς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει) Πῶ πῶ, τί ζέστη τούτη, τί φούρνος, τί καμίνι τὴν ἔφεραν μαζύ τους, οἱ 'Αλεξανδρινοί, τῆς 'Αφρικῆς ὁ λίβας, φωτιά καί λαύρα χύνει κι' οὔτε λεπτὸ ἀγέρι τὰ φύλλα δέν κουνεῖ. 'Ιδρὸνουν ὄλοι κι' ὄλες, ἰδρὸνουν πόδια, χέρια καί χωριστὰ κοιμοῦνται τὰ νειόπαντρα τὰ ταίρια.

Παράσφιξε ἡ ζέστη, τρελαίνεται ὁ κόσμος
 λασκάρουνε οἱ βίδες σέ ἄπειρα μυαλά
 τήν μυρουδιά τοῦ ἰδρώτα τήν νοιώθεις πιά εὐόσμως
 κι' ἄρώματα ἐπίσης ἀκόμη πιό πολλά.
 Γιατί μέ τό καμίμι αὐτό τό φλογερό
 πῶς νά πλυθῆ ὁ κόσμος, χωρίς σταλιά νερό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ναί Γιάνιο. Αὐτό ἦτανε τό μεγάλο πρόβλημα τῆς Ἀθήνας : Πῶς νά
 πλυθῆ ὁ κόσμος χωρίς σταλιά νερό ; Καί τό ἄλλο ; Μήπως ὑπῆρχε
 φρέσκο νεράκι γιά νά ξεδιψάση κανεῖς ; Οἱ νοικοκυρές φροντί-
 ζανε νά ἔχουνε δυό τρία ἀγγινίτινα κανάτια γιά νά μποροῦν νά
 πλοῦν νερό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Γιατί ἀγγινίτινα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τά κανάτια, ἢ τά κουμάρια ὅπως τά λέγανε τότε πού κατεσκευάζο-
 το μέ ἓνα εἰδικό χῶμα τῆς Αἴγινας, κάνανε πιό δροσερό τό νερό.
 Γινόντουσαν ἀπό χῶμα πιό πορώδες καί τό νερό ~~εἶχε~~ περιεχόμενο
 δροσιζότανε πιό εὐκολά. Μάλιστα ὑπῆρχε μιὰ εἰδική φράσις πού
 τήν χρησιμοποιούσανε οἱ νοικοκυρές ὅταν ἀγοράζανε κουμάρια :
 'Ἰδρώνει τό κανάτι σου ; 'Ἰδρώνει ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Πολύ φυσικό. 'Εάν τό κανάτι ἰδρωνε, ἐσήμαινε ὅτι τό χῶμα ~~ἦταν~~
 ἦτανε πορώδες καί τό νερό ἐκρύωνε μ'αὐτόν τόν τρόπο. "Ομως
 μοῦ ἔχεις πεῖ ἄλλοτε, ὅτι τά φροῦτα γιά νά τά φᾶνε κᾶπως δρο-
 σερά, τά βάζανε σ'ἓνα καλάθι καί τά κατεβάζανε στά πηγάδια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Βέβαια. Τά πεπόνια ἰδίως καί τά καρπούζια. Τά κατεβάζανε μέσα
 σ'ἓνα καλάθι στό πηγάδι καί τ'ἀφήνανε ὅλη τήν νύχτα. Κι' ὕστερι
 μιλαῖμε γιά τά παληά καλά χρόνια τῆς Ἀθήνας... "Ἦτανε ἡ ἐποχή
 πού τά βαφτίσια δέν γινόντουσαν στίς ἐκκλησίες ἀλλά στά σπίτι.
 Ξεινοῦσε ὁ παπᾶς ἀπό τήν ἐκκλησία, πίσω του πηγαίνανε δυό
 παιδιά κουβαλώντας τήν κολυμπήθρα καί ἔκλεινε τήν πομπή ὁ
 φάλτης τῆς ἐκκλησίας. Σκέφου λοιπόν ὅτι μιὰ φορά στήν συνοικί-
 τῶν Ἀγίων Ἀσωμάτων, ἔφτασε ὁ παπᾶς, εἶχε φτάσει κι' ἡ κολυμ-
 πήθρα καί δέν ὑπῆρχε νερό γιά νά βαφτίσουν τό παιδί.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Φαντάζομαι τί θά 'έγινε τότε. Θά τρέχανε στήν γειτονιά... συγγενεις καί φίλοι, νά ζητήσουν λίγο νερό από κάθε σπίτι καί κάθε καφενεϊτο για νά γεμίση ή κολυμπήθρα καί νά γίνη ένας νέος χριστιανός μέ 'ερανο ύδατος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τότε λοιπόν, εκείνη τήν 'εποχή, γύρω στά 1880, 'εδώ κι 'ένενήντα χρόνια δηλαδή, ένας πρώην καθηγητής ό Δαμασκηνός, πού εΐχε πάρει τήν σύνταξί του, σκέφτηκε νά κάνη μιá 'επιχείρησι. Καί τί 'επιχείρησι ; Θαλάσσια λουτρά στήν 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Τί εΐπες ; Θαλάσσια λουτρά στήν 'Αθήνα ; 'Εδώ κι 'ένενήντα χρόνια ; Μέ τί θάλασσα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Θά διωχετευε θάλασσα από τό Νέο Φάληρο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

"Εως ποϋ ; Ποϋ λογάριαζε νά κάνη τά θαλασσινά του μπάνια ό 'επιχειρηματίας αυτός ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Στό Ζάππειο. Μήν 'απορείς κ αθόλου Γιάγιο. 'Ο Δαμασκηνός, πού τόν κοροϊδεύανε όλοι τότε, πήρε τήν 'αδεια από τήν 'Ολυμπιακή 'Επιτροπή πού δεαχειριζότανε τό μέγαρο του Ζαππείου καί όλον τόν χῶρο του Ζαππείου καί 'ε κ τ ι σ ε τά θαλάσσια λουτρά του, 'απέναντι στό μέγαρο του Ζαππείου, εκεί όπου κατεβαίνουν τά σκαλάκια, σ' 'εκεινο τό χαμηλότερο σήμερα επίπεδο, 'απέναντι στό γήπεδο του σημερινου Τέννις.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί λειτουργήσανε αυτά τά θαλασσινά μπάνια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Θά 'Η θάλασσα διωχετεύθημε από τό Νέο Φάληρο, τά λουτρά κτίστηκαν, 'ελειτούργησαν μά... ή 'επιχειρήσις 'απέτυχε καί ό δυστυχής ό Δαμασκηνός κατεστράφη. Καταλαβαίνεις βέβαια γιατί : Οί 'αθηναϊοι δέν πήγανε νά κάνουνε μπάνιο στό Ζάππειο

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Μοϋ φαίνεται τόσο 'απίθανη αυτή ή 'ιστορία πού σχεδόν δέν μπορῶ νά τήν πιστέψω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Εχομε ντοκουμέντα Γιάγιο. 'Ορίστε στίχοι του Σουρῆ, στίχοι γραμμένοι για τίς κολῶνες του 'Ολυμπίου Διός. Διάβασέ τους :

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὡστόσοι δοξασμένοι ἐπέρασαν αἰῶνες
ἀπό τοῦ Πέττικλέους μέχρι τῆς ἐποχῆς μου
κι' ὀρθές ἀκόμη στέκουν, ἐμπρός μου οἱ κολῶνες
ἀντί νά πέσουν ὅλες κατὰ τῆς κεφαλῆς μου.
Στέκουν ὀρθές νά βλέπουν, ἐπάνω τὰ οὐράνια
καί κάτω τοῦ κυρίου Δαμασκηνοῦ τὰ μπάνια !
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν ὅτι τὰ θαλασσινά λουτρά τοῦ Δαμασκηνοῦ τὰ ἀνα-
φέρει κι' ὁ Σουρῆς ἀκόμη. Μά καί πολύ ἀργότερα, ἐξήντα χρόνια
μετά τήν ἱστορία αὐτή, γύρω στά 1940, ἄλλως ἕνας ἐπιχειρηματίας
ὁ περίφημος Ἀπόστολος Κονταράτος μέγας ἱμπρεσσάριος πού
συγκροτοῦσε θεάσους καί τούς πήγαινε στό ἐξωτερικό, ἐπεχείρη-
σε νά κάνη μιὰ παρόμοια δουλειά, κατασκευάζοντας μιὰ βαθειά
πισίνα στήν ὁδόν Πατησίων... ξέρεις ποῦ ; Ἐκεῖ ὅπου εἶναι σή-
μερα τό Μέγαρο τοῦ Ταχυδρομείου καί Τηλεπικοινωνιῶν... Μά κι'
αὐτή ἡ ἐπιχείρησις τῆς πισίνας μέ θαλάσσιο νερό ἐναυάγησε...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ φαίνεται ὅτι ὅπου γινότανε ἐπιχείρησις μέ θαλασσινό νερό, οἱ
ἐπιχειρηματίες τὰ θαλασσώνανε !
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάννο ! Καί λογοπαίγνια βλέπω...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν φταίω ἐγώ. Μ' ὅποιον δάσκαλο καθήσης τέτοια γράμματα θά
μάθης. Ὅμως νομίζω πώς πρέπει νά θυμηθοῦμε καί κανένα εὐθυμο
τραγοῦδι τῆς ἐποχῆς. Τό γνωστό Ἰταλικό τραγοῦδι Τσιριμπιριμπίν
ἔκανε τότε θραῦσι σ' ὅλον τόν κόσμο καί στήν Ἀθήνα φυσικά
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό Τσιριμπιριμπίν ! Ποῦ τό θυμήθηκες Γιάννο ! Ἦμουν παιδί
πού τό τραγουδοῦσε ἡ μητέρα μου... ἄς μᾶς τό θυμίση τώρα ἡ
καλή μας φίλη Κλειώ Δενάρδου.
- ΔΕΝΑΡΔΟΥ (τραγοῦδι μέ πιάνο) οἱ γυναῖκες κοροϊδεύουν
ἔχουνε καρδιά σκληρή
καί τούς ἄνδρες τούς παιδεύουν
μέ μιὰ λέξι πονηρή...
- "Ἐχουν κι' οἱ μικρές ξυπνήσει
καί σέ μιὰ παρεκτροπή
ἔθε μιὰ τους θ' ἀπαντήση

καί στον άνδρα μέ τρόπο θά πη :

Τσιριμπιριμπίν..... (Τρεῖς φορές)

Τσιριμπιριμπίν - τά λόγια αὐτά

τά χωρατά - εἶναι κουτά

Τσιριμπιριμπίν - καί νά τά λές

σ' άλλες πολλές - πιό παρδαλές...

Τσιριμπιριμπίν, - δέν μέ γελας

κι' άν μου μιλας - εἶσαι μελας

Τσιριμπιριμπίν - τσιριμπιριμπίν.....

καί άλλου αὐτά νά τά πουλας !

2.

Τώρα οἱ άνδρες νοιώθουν τρέλλα

βλέπουν τήν ζωή θαμπή

σάν τους λέη μιá κοπέλλα :

Τσιριμπί - ριμπί - ριμπί !

Εἶναι άρνησις στήν μόδα

για τήν καθε άδιαντροπιά

κι' ολοι : άλτ καί παρά πόδα

ή γυναίκα εξύπνησε πιά...

Τσιριμπιριμπί... (τρεῖς φορές) καί τά λοιπά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εέρεις Γιάγκο, τήν περασμένη Κυριακή πού αναφέραμε τό πρώτο ταγκό πού ένεφανίσθη στον κόσμο, παραλείψαμε νά πουμε ποιός ήτανε αὐτός πού τό χόρεψε πρώτος στό θέατρο στήν 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μου πῆς πώς εἶναι γνωστός αὐτός πού πρωτοχόρεψε ταγκό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' όμως εἶναι γνωστός. Πρώτα πρώτα πρέπει νά κάνωμε μιá έπανόρθωσι προφοράς. Αὐτό τό πρώτο ταγκό, δέν λεγότανε "Ελ Τσό-κιο, μά "Ελ Χόκλιο, όπως μάς τό διώρθωσε καποιος ίσπανο-μαθής άκροατής μας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λοιπόν, ποιός τό πρωτοχόρεψε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ένας έγγλέζος χορευτής πού τον λέγανε Νιοϋλαντ. Τήν έποχή εκείνη, γύρω στά 1911, οἱ νέες καί οἱ νέοι τῆς 'Αθήνας, τῆς άνωτέρας κοινωνίας φυσικά, μαθαίνανε χορό, στό χοροδιδασια-

λεϊτο του 'Ανδρεοπούλου...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Που βρισκότανε αυτό τό χοροδιδασκαλεϊτο του 'Ανδρεοπούλου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν λεωφόρο 'Αναδημίας, δίπλα στό θέατρο τής Δυρικής Σκηνης.

'Ενεϊ λοιπόν μαθαίνανε χορό οί νέες καί οί νέοι τών καλών οίκογενειών. Σχηματίζανε μικρές ομάδες, από δεκαπέντε ως είκοσι, παιδιά πού έγγνωρίζοντο οίκογενειακώς μεταξύ τους καί ομάδες πού έλέγοντο τότε : γ κ ρ ο ύ π' καί ό 'Ανδρεόπουλος τούς μάθαινε ~~κατά~~ όλους τούς εύρωπαϊκούς χορούς... αρχίζοντας φυσικά από πόλια, μαζοϋρια, καντρίλλιες, λανσιέδες, μαζοϋρια καί βεγνιέρια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τ α γ η ό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όταν έφτασε τό ταγινό στήν 'Αθήνα, ό άσεμνος αυτός χορός όπως χαρακτηρίστηκε, ό χοροδιδάσκαλος ό 'Ανδρεόπουλος έλαβε ρητή άντολή από τούς μπαμπάδες καί τίς μαμάδες τών νέων : "Όχι ταγινό στά παιδιά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Όχι δά...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Σαφής ή άπαγόρευσις : "Όχι ταγινό στά παιδιά. "Όμως τά παιδιά, έπεβλήθησαν στόν 'Ανδρεόπουλο καί τό ταγινό έδιδάσκει ετο κρυφά

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μοϋ μίλησες για κάποιον έγγλέζο χορευτή : Νιοϋλαντ νομίζω.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαίως. 'Ο Νιοϋλαντ ήρθε στήν 'Αθήνα σαν χορευτικό νούμερο σ'ένα θέατρο. "Ητανε έγγλέζος, ξανθός, όμορφος άντρας καί τότε τόν πήρανε στά σπίτια για χοροδιδάσκαλο, γιατί τά διάφορα οίκογενειακά γκρούπ, μετεφέροντο πιά στά σπίτια τών μαθητών. 'Ο Νιοϋλαντ είναι ό πρώτος πού χόρεφε ταγινό στήν σκηνή μαζί με μία όμορφη έγγλέζα παρτεναίρ πού είχε. Σχεδόν ταυτόχρονα έφτασε από τό Βουκουρέστι κι' άλλος ένας χορευτής πού τόν γνώρισες καί σύ Γιαγιο...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρω για ποιόν κές : Τόν Βίλλυ τόν Μπαρκουϊλλιέρο. Αυτός έγινε μάλιστα καί έλληνας υπήκοος καί έζησε στήν 'Αθήνα,

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ὁ Νιούλαντ τό ἴδιο. Πῆρε τήν ἐλληνική ὑπηκοότητα καί
 ἔζησε πιά στήν Ἀθήνα. Φυσικά δέν χόρευε πλέον στό θέατρο
 μά ζοῦσε παραδίδοντας μαθήματα χοροῦ στ' ἀθηναϊκά σπίτια.
 Θέλεις τώρα καί μιὰ ἐκπληξι ; Ἐνας ἀπό τοὺς πρώτους ἡθο-
 ποιούς πού χόρεψαν ταγινό στό θέατρο, ἴσως καί ὁ πρῶτος
 ἦτανε ὁ Γιδωργος ὁ Πλούτης πού ξεκίνησε στό θέατρο σάν χορευ-
 τῆς καί ἀργότερα ἔπαιξε καί ἄλλους ρόλους σάν ἡθοποιός.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἦτανε ἡ ἐποχή πού τό μουσικό θέατρο ἔπαιρνε μιὰ καινούργια
 ἄνθησι, μιάν ἀνάτασι... Οἱ συγγραφεῖς παίρνανε ἰταλικές μελωδί-
 ες καί τοὺς βάζανε λόγια σωστά, στίχους λογικούς καί περιποιη-
 μένους. Ἐνα ἀπό τὰ τραγούδια αὐτά, ἦτανε τό ἰταλικό Σορέντο
 πού πραγματικά ἐκυριάρχησε στήν Ἀθήνα καί σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα.
 Αὐτό τό Σορέντο, θά μᾶς τό θυμίση τώρα ἡ φίλη μας ἡ
 Κλειώ καί ἀπό τοὺς πρώτους στίχους του, θά τό θυμηθοῦνε ὅλοι
 οἱ παλαιοὶ ἀθηναῖοι.

ΔΕΝΑΤΔΟΥ

(Τραγούδι μέ πιάνο)

Κοίταξε ἡφύσις γύρω
 μ' ὁμορφιά τήν γῆ στολίζει
 καί ἡ ἄνοιξις σιορπίζει
 ἄνθη χρωμα κι' εὐωδιές...

Κι' ὅμως φεύγεις καί μ' ἀφήνεις
 γιά νά πᾶς μακριά στά ξένα
 τά φιλιὰ τά μυρωμένα
 καί τά λόγια τά ξεχνᾶς
 κι' ὅμως φεύγεις καί μ' ἀφήνεις
 γιά νά πας μακριά στά ξένα
 τά φιλιὰ τά μυρωμένα
 καί τά λόγια τά ξεχνᾶς.

Ἄχ μή μέ ξεχνᾶς
 μακριά σου πῶς νά ζήσω
 γύρισε πίσω - μή μέ ξεχνᾶς !

Ὅταν φεύγης μακριά μου
 καί ὁ οὐρανός ἀνόμα
 χάνει τό γλυκό του χρωμα

κι' εἶναι ὄλο συννεφιά...

Κοίταξε ν' ἀλλάξης γνώμη
καί στό πλάϊ μου νά μείνης
μή μοῦ φεύγεις καί μ' ἀφήνεις
μέ τόν πόνο συντροφιά... (ὄλο τό τετράστιχο δίς)

"Αχ μή μέ ξεχνᾶς κ.τ.λ. κ.τ.λ. ὡς ἄνω.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρεις τί ἤθελα νά σέ ρωτήσω Δημήτρη ; Γιά μιᾶ παληά λέξι, πού
ἐχαρακτήριζε τούς κομφεουμένους τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, μιᾶ λέξι
πού ἔχει μείνει ἀνόμα καί στά σημερινά χρόνια μά κᾶπως ξεθωρια-
σμένη βέβαια. Τήν λέξι ἤ μᾶλλον τόν χαρακτηρισμό : **λ ι μ ο -**
κ ο ν τ ὀ ρ ο ς .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά τούς λιμοκοντόρους μ' ἐρωτᾶς ; Μά βέβαια εἶναι ξεθωριασμέ-
νος ἀπό τήν πολυκαιρία αὐτός ὁ χαρακτηρισμός, σάν παληά ἀκουα-
ρέλλα. "Ομως κᾶποτε ἦτανε πολύ τῆς μόδας καί βρισκότανε κᾶθε
στιγμή στά χεῖλη τοῦ κόσμου γιά τούς δῆθεν κομφεουμένους, τούς
δῆθεν ἀριστοκράτες. Τόσο πολύ πού ὑπῆρχε καί λαϊκό τετράστιχο
γι' αὐτούς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό τετράστιχο τό ξέρω καί θά στό πῶ :

Λιμοκοντόρος πέρασε - καί βρῆκε μιᾶ δεκάρα
κι' ἀπό τήν πεῖνα τήν πολλή - ἐπῆρε κουραμάνα,
λιμοκοντόρος πέρασε - μέ τό ψηλό κολλάρο
καί ἔσκυψε καί μάζεψε - στόν δρόμο ἓνα τσιγάρο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ λιμοκοντόροι ! Ἀντιπροσωπεύουν μιᾶ ὀλόκληρη ἐποχή. Μ' αὐτήν
τήν λέξι, μ' αὐτόν τόν χαρακτηρισμό, ὁ λαός εἰρωνευότανε μερι-
κούς πειναλέους κομφεουμένους πού πηγαίνανε νά βροῦνε καμμιά
προῖνα γιά νά σωθοῦν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί πῶς δημιουργήθηκε ἡ λέξις λιμοκοντόρος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶναι πολύ παλαιά ἡ ἱστορία αὐτή. Ἐδῶ κι' ἐκατόν ἕξη χρόνια,
στά 1863, ἔγινε ἡ Ἐνωσις τῆς Ἑπτανήσου μέ τήν Ἑλλάδα. Τότε
ἦρθανε στήν Ἀθήνα, διάφοροι ἑπτανήσιοι ἄλλοι πλούσιοι καί
μέ τίτλους **κ ὀ ν τ ε** καί ἄλλοι φτωχοί καί πεινασμένοι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Τώρα καταλαβαίνω. 'Ο άθηναϊκός λαός, πάντα σιωπητικός, έξωμοί-
σε τούς πλούσιους μέ τούς φτωχούς, τούς ίσοπέδωσε και έπειδή
οί παραληδες είχανε τίτλους, ό λαός έδωσε τίτλους κόντηδων
και στους φουκαράδες...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

'Ακριβώς έτσι είναι, μέ τήν διαφορά ότι τούς κόλλησε κι' έκει-
νο τό λιμο - λιμοκόντες, τό λιμό - πού έσήμαινε τήν πείνα
τήν λίμα. θυμήσου τήν λέξι λιμός - λιμώττω, λιμοκτονώ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

'Εδω όμως, πρέπει νά κάνωμε μιá μικρή παρεμβολή, για νά άνα-
γνωρίσωμε και νά εκθειάσωμε τήν περίεργη μανταλιτέ του άθηνα-
ϊκου λαου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τί θέλεις νά πής ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Θά σου εξηγήσω. 'Ο άθηναϊκός λαός, σαν λαός πρωτευούσης θεω-
ροϋσε πώς ήτανε πιο άνεπτυγμένος και γινότανε σιωπητικός. "Ο-
μως μόνο για τούς άνδρες. Τούς έπτανησίους τούς έβγα-
λε λιμοκοντόρους, είρωνικώτατα και μαζί μ'αυτούς άλλους τούς
μομφευομένους πού κάνανε τούς άριστοπράτες. Θά σου θυμίσω
αργότερα κατι στίχους του Πολυβίου Δημητρακοπούλου πού σατυ-
ρίζουν και τούς έπαρχιωτες γενικά. Στίς γυναίκες όμως ό λαός
της 'Αθήνας φέρεται πολύ εύγενέστερα και όποια ξένη - όχι
άθηναία δηλαδή - πατήση τό πόδι της στην 'Αθήνα, για τον ά-
θηναϊκό λαό, είναι θεά. θυμήσου τό τραγουδι για τίς Σμυρ-
νιές... "Αν δέν τό θυμάσαι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

'Ομολογώ ότι δέν τό θυμάμαι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

'Απόμα καλύτερα. Θά μάς τό θυμίση ή φιλη μας ή Κλειώ.

ΔΕΝΑΤΔΟΥ

(τραγ υδι μέ πιάνο)

Παντου ταξίδεφα - τον κόσμο γύρισε
μά θέν κρύβω τήν αλήθεια - είδα όμορφα κορίτσια
είδα τρελλές ξανθές - είδα μελαχροινές
μαυρομάτες είδα και μέ μάτια γαλανά !

Σάν τήν δική μας τήν Σμυρνηά
πού 'χει μάτια πού σου κλέβουν τήν καρδιά,

πού 'χει στόμα κλωμένο για φιλιὰ
δέν εἶδα πουθενά...

"Αχ Σμυρνήπουλα σ'ἀγαπῶ
σάν τὰ μάτια μου, τὰ μάτια μου τὰ δύο
ἔλα δός μου ἕνα γλυκό φιλι
πού σ'ἀγαπῶ πολύ.

2.

Εἶδα τὰ κόρτε τους καί τίς ἀγάπες τους
εἶδα καί τὰ ραντεβοῦ τους - πού ἐνώνουν τούς κλητ
μούς τους

Εἶδα πολλές νά κλαῖν - καί σ'ἀγαπῶ νά λέν
να στενάζουν εἶδα καί μέ πόνο νά θρηνοῦν...

Σάν τήν δική μας τήν Σμυρνή κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Γιάγιο, συμφωνῶ μαζί σου. Ὁ λαός τῆς Ἀθήνας εἶχε πάντα
αἰσθήματα ἐξευγενισμένα για τίς γυναῖκες, ~~αἰσθήματα~~ πολύ περισσ
σότερο τίς ξένες μάλιστα καί εἰρωνευότανε τούς ἄνδρες πού
ἐρχόντουσαν ἀπό μιά ἐπαρχία νά κάνουν τόν πρωτευουσιάνο.
Ὅμως εἶμαι περίεργος νά ἰδῶ, γι'αὐτούς τούς στίχους πού
μοῦ ἔλεγες πρὶν ἀπό λίγο, ἂν πραγματικά τούς θυμᾶσαι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Τούς θυμᾶμαι γιατί μοῦ κἀνανε ἐντύπωσι. Εἶναι σατυρικοί στί-
χοι τοῦ Πολυβίου Δημητρακοπούλου, πού εἰρωνεύονται κἀποιο
φευτοαριστοκράτη πού εἶχε ἔρθει φουκαρᾶς ἀπό τό χωριό του,
εἶχε πλουτίσει στήν Ἀθήνα καί ἔκανε τόν καμπόσο. Γράφει
λοιπόν γι'αὐτόν ὁ Δημητρακόπουλος :

Ξέρεις μ ο υ ᾶ,
μιλοῦσα π ρ ὠ τ'
λ ἔ π α τ ο υ ᾶ
λιδωρικιώτ'
Φοροῦσα ροῦχ'
στραβά - κουτσά,
γουργουτσαρούχ'
βλαχοσῆατσά
κι' ἤμουν κ ο σ ὀ ν
νά σᾶς χαρῶ

καί σάν φασόν,
 εἶχα κι' ἐγώ,
 στίς φανελλές
 καί στό βράϊς,
 πέτρες πολλές
 κόμ' λέ κ ο υ κ ί !

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάννο. Μὲ καταπλήσσεις μὲ τὴν Ἀθηναιογνωσία σου.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὅμως ἐδῶ δημιουργεῖται ἓνα ζήτημα. Δηλαδή, δὲν δημιουργεῖται στὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ τὸ δημιουργῶ ἐγώ γιατί ἔχω μιὰ εὐλογη ἀπορία : Ὁ λαὸς ὀδηγεῖται στὴν εἰρωνεία του ἀπὸ τοὺς γράφοντας ἢ αὐτοὶ ποὺ γράφουν διαισθάνονται τί θέλει ὁ λαὸς καί αὐτὸ συμμορφώνονται ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φαντάζομαι μᾶλλον τὸ δεύτερο Γιάννο. Αὐτὸς ποὺ γράφει, ἰδίως χιοῦμορ καί σάτυρα, πρέπει νὰ διαισθάνεται τί θέλει ὁ κόσμος. Κι' ἔχομε ἓνα τραγικό παράδειγμα γι' αὐτό.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τραγικό παράδειγμα ; Τί μπαίνουν τὰ τραγικά σέ μιὰ συζήτησι γιὰ εὐθυμα πράγματα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θὰ ἴδῃς ὅτι μπαίνουν. Στὰ 1908, ἐδῶ κι' ἐβήντα ἓνα χρόνια ἐηύτοικτόνησε γιὰ λόγους ἐρωτικούς, μιὰ κοπελίτσα δεκαπέντε χρόνων, ἡ Τριανταφυλλιά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τριανταφυλλιά ἦτανε τ' ὄνομά της ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τ' ὄνομά της. Τριανταφυλλιά. Ἡύτοικτόνησε τὸ καημένος. Μιὰ αὐτοκτονία, σέ τέτοια ἡλικία μάλιστα, εἶναι ἓνα γερονὸς τραγικό. Ἦ ὄχι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἀσφαλῶς. Τραγιώτατο μάλιστα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ὅμως αὐτὴ ἡ αὐτοκτονία ἔγινε εὐθυμο νούμερο στίς ἐπιθεωρήσεις τῆς ἐποχῆς. Γιατί ; Γιὰ ποιὸν λόγο ; Ἐλλειψις σεβασμοῦ ἐνὸς διανοουμένου σ' ἓνα τραγικό γεγονός ; Ὁχι...
- Ἀλλὰ, ὁ συγγραφέας διαισθάνθηκε πὼς ὁ κόσμος ἤθελε νὰ καυτηριάσῃ τὸ γεγονός τῆς αὐτοκτονίας σέ τόσο νεαρὴ ἡλικία μάλιστα καί αὐτὸ μόνο μὲ σάτυρα γινότανε .

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ἔγινε νούμερο σ' ἐπιθεώρησι ἡ αὐτοκτονία τῆς μικρούλας
Τριανταφυλλιᾶς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Θυμᾶμαι πολύ καλά ὅτι ἔβγαινε στήν σιηνή ἡ Ὀλυμπία
Καντιώτη, σέ ἡλικία δέκα ἐτῶν ἴσως, ἡ Ὀλυμπία Καντιώτη πού
ἀργότερα ἔγινε μεγάλη πρωταγωνίστρια τῆς πρόζας πρῶτα καί
ἕστερα τῆς ὀπερέττας, ὡς κυρία Ὀλυμπία Καντιώτη Ριτσιάρδη.
Ἐβγαινε στήν σιηνή καί συναντοῦσε ἕνα χωροφύλακα στόν ὅποιο
ἔλεγε τόν πόνο της. Ἡ κλειώ θά μᾶς θυμίση τώρα αὐτό τό
τραγουδάκι, παίζοντας καί τοὺς δύο ρόλους : Τῆς κοπέλλας
καί τοῦ χωροφύλακα :

ΔΕΝΑΡΔΟΥ

(Τραγοῦδι μέ συνοδεία πιάνου)

Τόν κόσμο θ' ἀφήσω
καί θ' αὐτοκτονήσω
τήν πλάκα τοῦ τάφου ζητῶ
Κορίτσι μου στάσου
τί κάνεις στοχάσου
δέν εἶναι καθόλου σωστό.
Σέ τοῦτον τόν Ἄδη
τό μαῦρο σκοτάδι
νά ζῶ στό ἐξῆς δέν μπορῶ,
στ' ἀστεῖα τό πῆρα
μά δές κακομοῖρα
πῶς πέφτει καί ξύλο γερό.

" Ἀχ, τά βάσανα δέν βαστῶ
ἄχ, στενάζω πονῶ
δέν ὑπάρχει γιά μέ χαρά
θλιψις μόνο καί συμφορά,
" Ἀχ, τά βάσανα δέν βαστῶ
ἄχ, στενάζω θρηνηῶ
κι' εἶν' ὁ βίος γιά μέ συνεχῆς ὀδυρμός
" Ἀχ... καί βᾶχ καί σιασμός !

Καί τί θά κερδίσω - στόν κόσμο νά ζήσω
ἀφοῦ δέν μπορῶ νά χαρῶ ;
Νά βρῆς ἕνα ἄλλο - ἀμόρε μεγάλο
ἀγόρια ὑπάρχουν σωρό.

Γιά κείνον και μόνο - εγώ παλαβώνω
 και άλλον να βρω δέν ζητώ,
 υπάρχουν λεβέντες - και άσ'τίς κουβέντες
 μή σοῦ ῥθη χαστοῦκι στριφτό !

"Αχ τά βάσανα δέν βαστώ
 άχ· στενάζω πονῶ
 δεν υπάρχει για μέ χαρά
 θλίψις μόνο και συμφορά,
 άχ τά βάσανα δέν βαστώ
 άχ, στενάζω θρηνηῶ
 κι'εἶναι ὁ βίος για μέ συνεχής ὀδυρμός
 "Αχ...

Και βάχ και σιασμός !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί μου, ὡραῖα εἶναι ὅλα αὐτά τά παληά, ἀκόμη και οἱ
 αὐτοκτονίες μά ἡ ὡρα μας πέρασε και πρέπει να διακόψωμε.
 Ὁρεβουάρ λοιπόν για τήν ερχόμενη Κυριακή, τήν ἴδια πάλι
 ὡρα.

Ἄ φ ὠ ν η σ ι ς